

01. ÜNLÜLERİN FONETİK DAĞILIMI

🔴 Kod: Kalın (a, ı, o, u - noktasız) | İnce (e, i, ö, ü - noktalı + e). Düz (a,e,ı,i) | Yuvarlak (o,ö,u,ü).

🔴 Hayati Kural: "o, ö" sesleri Türkçede sadece 1. hecede bulunabilir; 2. hecede bulunamaz!

03. BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU (KALINLIK - İNCELİK)

🔴 Kod: Kalından sonra kalın (a,ı,o,u); inceden sonra ince (e,i,ö,ü) gelir (ad-ım-lar-ı-mız).

🔴 Tuzağı: Tek hecelilerde (yol, Türk) ve birleşik kelimelerde (gecekondu) uyum **ARANMAZ!**

05. UYUMA AYKIRI ÖZ TÜRKÇE SÖZCÜKLER

🔴 Kod: Öz Türkçe olduğu halde ses değişimine uğrayıp kurala aykırı hale gelenlerdir.

💡 Örn: ana → anne, karındaş → kardeş, kangı → hangi, kanı → hani, alma → elma.

07. KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU — 2. YUVARLAKLIK KURALI

🔴 Kod: Yuvarlaktan (o,ö,u,ü) sonra: Ya "Düz-Geniş (a, e)" ya "Dar-Yuvarlak (u, ü)" gelir!

🔴 Tuzağı: 2. hecede "o, ö" olan sözcükler uymaz (doktor, motor, radyo, koridor).

09. ÜNSÜZ BENZEŞMESİ (SERTLEŞME)

🔴 Kod: Sert (FSTKÇŞHP) + Yumuşak Ek (c, d, g) → Sertleşir (ç, t, k).

🔴 Örn: simit-ci → simitçi, sınıf-da → sınıfta, bit-gi → bitki. Benzeşmeme **YAZIM YANLIŞIDIR!**

11. ÜNSÜZ YUMUŞAMASI (DEĞİŞİMİ)

🔴 Kod: KETÇAP / P - Ç - T - K + Ünlüyle başlayan ek → B - C - D - Ğ (g).

💡 Örn: kitap-ı → kitabı, ağaç-ı → ağacı, dert-im → derdim, çiçek-i → çiçeği.

13. YUMUŞAMA İSTİSNASI: YABANCI SÖZCÜKLER

🔴 Kod: Arapça/Batı kökenli kelimeler yumuşamaz (hukuk-u, tabiat-ı, ahlak-ı, cumhuriyet-e).

🔴 Tuzağı: "Huküğün üstünlüğü" **YAZIM YANLIŞIDIR**; doğrusu "Hukukun üstünlüğü"dür!

15. ÜNLÜ DÜŞMESİ 1: ÇEKİM EKİ İLE

🔴 Kod: 2 heceli organ/kavram adlarına ünlüyle başlayan çekim eki gelince dar ünlü düşer.

💡 Örn: alın-ı → alını, burun-u → burnu. "Omuz omuza, burun buruna" ikilemelerinde **DÜŞMEZ!**

17. BİRLEŞİRKEN DÜŞME (AŞINMA)

🔴 Kod: İki sözcük birleşirken yan yana gelen iki ünlüden birinin erimesidir.

💡 Örn: kahve-altı → kahvaltı, cuma-ertesi → cumartesi, ne-için → niçin, sütlü-aş → sütlaç.

19. ÜNSÜZ DÜŞMESİ (-CİK VE -L- EKİ)

🔴 Kod: "-cik" ile: mini(k)-cik → minicik, küçü(k)-cük → küçücük, sıca(k)-cik → sıcacık.

💡 -l- eki & Birleşik: yükse(k)-l- → yükselmek, alça(k)-l- → alçalmak, ast-teğmen → asteğmen.

21. ÜNSÜZ TÜREMESİ (İKİZLEŞME)

🔴 Kod: Arapça köklere etmek/olmak veya ünlü gelince: affetmek, hissetmek, hakkı, sırrı.

🔴 TUZAK: "cadde, madde, millet, sessiz, ıssız"da türeme **YOKTUR** (kökte/ekte zaten vardır)!

23. DUDAK ÜNSÜZÜ BENZEŞMESİ (N-M DEĞİŞİMİ)

🔴 Kod: "b" sesi kendinden önceki "n"yi "m" yapar: pembe, çember, cambaz, saklambaç.

🔴 2 İstisna: Birleşik kelimeler (sonbahar, binbaşı) ve Özel isimler (Safranbolu, İstanbul) **DEĞİŞMEZ!**

25. KAYNAŞTIRMADA 2. İYELİK TUZAĞI

🔴 Kod: 2. Tekil İyelik "-ın/-in"deki 'n' kaynaştırma **DEĞİLDİR**; ekin kendi sesidir!

🔴 Örnek: (Senin) ev-in-i gördüm → Kaynaştırma **YOK!** (Onun) ev-i-n-i gördüm → 'n' Kaynaştırmadır!

02. ÜNSÜZLERİN SINIFLANDIRILMASI

🔴 Kod: Sert Ünsüzler: F - S - T - K - Ç - Ş - H - P (Fıstıkçı Şahap). Kalan 13 ses yumuşaktır.

💡 Ayırım: Süreksiz Sertler (P, Ç, T, K) | Sürekli Sertler (F, S, Ş, H).

04. BÜYÜK ÜNLÜ UYUMUNU BOZAN 7 EK

🔴 Kod: K-K-L-D-Y-M-G ("Kenan Ki Leyla'ya Daş Yollayıp Mıtrıkladı Gil").

💡 Örn: uyu-r-ken, akşam-ki, sabah-leyin, meslek-taş, bak-ı-yor, yeşil-ımtırak, amcam-gil.

06. KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU — 1. DÜZLÜK KURALI

🔴 Kod: Düzden sonra düz gelir! (a, e, ı, i → a, e, ı, i) (a-nla-ma-dık-la-rı-mız).

🔴 Tuzağı: Düz ünlüden sonra yuvarlak (o, ö, u, ü) **GELEMEZ!** (armut, kavun uymaz).

08. KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMUNUN 10 KAÇAĞI

🔴 Kod: Dudak sesleriyle yuvarlaklaşıp uyumu bozan Türkçe kelimelerdir.

💡 Kaçaklar: yağmur, çamur, armut, kavun, karpuz, tavuk, avuç, kabuk, savurmak, somun.

10. BENZEŞMEDE RAKAM & KISALTMA TUZAKLARI

🔴 Kod: Son sese göre ek gelir: 1923'te (üç sert), BOTAŞ'tan (ş sert), TÜBİTAK'ta (k sert).

🔴 Tuzağı: "üçgen, dörtgen, beşgen"deki -gen eki kalıplaştığı için sertleşmez!

12. YUMUŞAMA İSTİSNASI: TEK HECELİLER

🔴 Kod: Tek heceliler genelde yumuşamaz (ot-u, süt-ü, saç-ı, top-u, koç-a, ip-e, at-ı).

🔴 Yumuşayan Nadirler: çok → çoğu, dip → dibi, gök → göğü, yurt → yurdu, uç → ucu.

14. YUMUŞAMADA ÖZEL İSİM KURALI

🔴 Kod: Özel isimlerde yumuşama telaffuzda söylenir; **YAZIDA KESİNLİKLE YAPILMAZ!**

🔴 Yazılışı: Sinop'a [Sinoba], Mehmet'e [Mehmede], Zonguldak'ın. Yazıda yumuşatmak **YANLIŞTIR!**

16. ÜNLÜ DÜŞMESİ 2: TÜRETİLİRKEN (YAPIM EKİ)

🔴 Kod: Yapım eki alırken kökteki ünlü düşer: kıvrır-im → kıvrım, çevir-e → çevre, kavuş-ak → kavşak.

🔴 ÖSYM Tuzakları: oyun-a → oyna-, sarı-ar → sarar-, besi-le → besle-, sızı-la → sızla-.

18. EK-FİİL & BAĞLAÇTA ÜNLÜ DÜŞMESİ

🔴 Kod: "idi, imiş, ise, iken" ek-fiilleri ve "ile" bağlacındaki "i" sesinin düşmesidir.

💡 Örn: gelmiş idi → gelmişti, hasta ise → hastaysa, araba ile → arabayla ("Odamdaydım").

20. ÜNLÜ TÜREMESİ (-CİK VE PEKİŞTİRME)

🔴 Kod: Kök + -cik: az-a-cık, dar-a-cık, bir-i-cik, genç-e-cik (ç→c yumuşama + e türeme!).

💡 Pekleştirme: yap-a-yalnız, çep-e-çevre, sap-a-sağlam, düp-e-düz. "Masmavi"de türeme yoktur!

22. ÜNLÜ DARALMASI & D-Y-N ŞİFRESİ

🔴 Kod: "a, e" + -yor → "ı, i, u, ü" (başla-yor → başlıyor). D-Y-N: diye, yiyecek, niye!

🔴 Tuzağı: bak-ıyor, sev-iyor'da daralma **YOKTUR!** "anlıyan" yazmak **YAZIM YANLIŞIDIR** (anlayan!).

24. KAYNAŞTIRMA ÜNSÜZLERİ (YAŞASIN)

🔴 Kod: Y - Ş - S - N iki ünlü arasına girer (kapı-y-a, iki-ş-er, masa-s-ı, kapı-n-ın).

💡 Zamir N'si: o-n-da, bu-n-dan, şu-n-u, kendi-n-e (ünlü ile hal eki arasına giren koruyucu ses).

26. ULAMA VE NOKTALAMA İŞARETİ TUZAĞI

🔴 Kod: Ünsüzle biten kelimedenden sonra ünlüyle başlayan kelime gelirse birleşik okunur.

🔴 KESİN KURAL: İki kelime arasında **VİRGÜL** veya noktalama varsa **ULAMA KESİNLİKLE YAPILAMAZ!**